

Aan de hand van praktijkvoorbeelden schrijven twee dierenartsen maandelijks over ziekten in de melkveehouderij. Dierenarts Toon Meesters (rechts), van dierenartsenpraktijk Visdonk uit Roosendaal, en Jef Laureyns (links), verbonden aan de Universiteit Gent, wisselen elkaar af bij een beschrijving van ziektebeeld tot behandeling.

Scherp in

Reflex op pijnproef bevestigt diagnose

Een zieke koe, graag in de ochtendvisite, stond er in de agenda. Zo gelezen, zo uitgevoerd en tegen elf uur stond ik bij de patiënt. De melkproductie was in twee dagen tijd helemaal weggezakt, de koe vrat niet en ze maakte een slome indruk. Ze stond met een opgetrokken buik en de kop naar voren gestrekt. De pens stond, ondanks dat ze zo weinig vrat, zelfs nog wat bol. Toen ik het dier lichamelijk onderzocht, vertoonde het een lichte temperatuurstijging, van 39,3 graden, een stilliggende pens en slecht verteerde mest. Tijdens het onderzoek knarste de koe met haar tanden. De combinatie van ziektebeeld en onderzoek duidde op de diagnose 'scherp in'.

Om dit te bevestigen deden we de zogenaamde pijnproef. Terwijl de veehouder de kop van de koe hoog hield, kneep ik plotseling met beide handen op de schoft van het dier. Als reflex trok ze een holle rug waarbij er een pijnscheut met licht kreunen volgde. Niet altijd is de diagno-

se scherp in zo duidelijk. De veehouder vertelde dat de week ervoor bij het uitkuilen een stuk autoband in de mengwagen terecht was gekomen. Het ijzerdraad dat in zo'n band gevlochten is, kan door de maagwand prikken en zo scherp in veroorzaken. Via de bek gaven we deze

koe een maagmagneet in. Naast een pijnstillende ontstekingsremmer kreeg ze enkele dagen antibioticum toegediend. Na een week was de koe weer op haar oude productieniveau.

Toon Meesters, dierenarts te Roosendaal

De encyclopedie **traumatische reticuloperitonitis**

Bij traumatische reticuloperitonitis (scherp in) komt een door een koe opgegeten scherp voorwerp onderin de netmaag terecht. Dit voorwerp kan door de pensbewegingen in of zelfs door de maagwand prikken en een ontsteking veroorzaken.

Soms raakt niet alleen de wand,

maar ook het middenrif, de hartstreek of de borst- of buikholte ontstoken.

De symptomen en gevolgen van scherp in zijn afhankelijk van de mate van ontsteking. In milde gevallen is er alleen een plotseling en tijdelijk productie- en eetlustverlies, dat na enkele dagen herstelt. Als longen, hart of buikvlies bij de ontsteking betrokken raken, ontstaat vaak een chronische ontsteking met als gevolg wegwijnen tot een slijter of fatale afloop.

Aangekochte partijen ruwvoer, roestige messen op de kuilfreezes en draad uit autobanden zijn de grootste risicofactoren.

Magneten op oogstmachines en beter onderhoud aan weiafzettingen verkleinen de kans op scherp. Een via de bek ingebrachte kooimagneet kan het scherpe voorwerp vangen en door de pensbewegingen de wand uittrekken. Zo'n magneet blijft levenslang op de netmaagbodem liggen en wordt ook wel preventief ingezet.

Een antibioticumkuur kan in acute gevallen de ontsteking bestrijden en een pijnstillende ontstekingsremmer versnelt het herstel. Chronische gevallen hebben een veel slechter vooruitzicht.

